052476|X

RAAD VIR GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING

183191338F

DIE KORTTERMYNINVLOED VAN DIE TOEGANG TOT 'N TELEVISIESTEL TUIS OP ENKELE PERSOONLIKHEIDSTREKKE VAN 'N GROEP BLANKES VAN 18 JAAR EN OUER

W. WILLIAMS, B.A. Hons.

SUID-AFRIKAANSE INSTITUUT VIR KOMMUNIKASIENAVORSING

DIREKTEUR: Dr. P.C.J. Jordaan

HUMAN SCIENCES RESEARCH COUNCIL
GEESTESWETENSKAPLIKE NAVORSING

0000026289

1980

Pretoria

Navorsingsbevinding KOMM-N-32

ISBN 0 86965 768 2

001.3072068 HSRC KOMM N 32

002628

Kopiereg voorbehou

Prys R1,30
(AVB ingesluit)

2844363866

RGN-HSRC

RGN-BIBLIOTEEK

HSRC LIBRARY

VERVALDATUM/DATE DUE

...982 -08- 30

1983 -05- 30

1985 -11- 29

1986 -03- 27

1986 -09- 09

...87 -09- 21

1987 -09- 23

INHOUDSOPGAWE

		BLADSY
	SUMMARY/OPSOMMING	(iv)
1	INLEIDING, DOEL EN HIPOTESE	1
1.1	INLEIDING	1
1.2	DOEL EN HIPOTESE	1
2	METODE VAN ONDERSOEK	2
2.1	INLEIDING	2
2.2	DIE MEETINSTRUMENTE	2
2.3	ONTWERP	6
2.4	SAMESTELLING VAN ONDERSOEKGROEPE	9
3	RESULTATE	20
3.1	INLEIDING	20
3.2	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK PRESTASIE	20
3.3	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SPEL	21
3.4	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK BEGRIP	21
3.5	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK OUTONOMIE	21
3.6	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK VERANDERING	21
3.7	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK KOGNITIEWE STRUKTUUR	21
3.8	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AFFILIASIE	21
3.9	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AGGRESSIE	22
3.10	DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SELFVERTOON	22
4	SAMEVATTENDE BESPREKING	33
4.1	DOEL	33
4.2	METODE	33
4.3	VERNAAMSTE BEVINDINGS	33
4.4	MOONTLIKE VERKLARING VAN DIE RESULTATE	35
4.5	SLOT	36
	LITERATUURLYS	37

TABELLE

		BLADSY
2.1	BESKRYWING VAN DIE NEGE PRF-SKALE WAT VIR DIE ONDERSOEK GEBRUIK IS	3
2.2	BETROUBAARHEID EN GELDIGHEID VAN DIE PERSONALITY RESEARCH FORM (JACKSON, 1967)	5
2.3	SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE PRESTASIE, SPEL EN BEGRIP (VRAELYS 1)	12
2.4	SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE OUTONOMIE, VERANDERING EN KOGNITIEWE STRUKTUUR (VRAELYS 2)	13
2.5	SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE AFFILIASIE, AGGRESSIE EN SELFVERTOON (VRAELYS 3)	14
2.6	SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE PRESTASIE, SPEL EN BEGRIP (VRAELYS 1)	15
2.7	SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE OUTONOMIE, VERANDERING EN KOGNITIEWE STRUKTUUR (VRAELYS 2)	16
2.8	SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREKKE AFFILIASIE, AGGRESSIE EN SELFVERTOON (VRAELYS 3)	17
2.9	SAMESTELLING VAN DIE AFGEPAARDE GROEPE	18
3.1	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE PRF-TELLINGS VAN DIE 1973- EN 1977-STEEKPROEWE	23
3.2	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK PRESTASIE	24
3.3	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SPEL	25
3.4	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK BEGRIP	26
3.5	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK OUTONOMIE	27
3.6	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK VERANDERING	28
3.7	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK KOGNITIEWE STRUKTUUR	29
3.8	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AFFILIASIE	30
3.9	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AGGRESSIE	31
3.10	VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SELFVERTOON	32

FIGURE

		BLADSY
2.1	ONTWERP VIR DIE BEPALING VAN DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP 'N PERSOONLIKHEIDSTREK	8
2.2	VERGELYKING VAN DIE SAMESTELLING VAN DIE TOTALE AFGEPAARDE GROEP MET DIE SAMESTELLING VAN DIE BLANKE BEVOLKING VAN 18 JAAR EN OUER IN TRANSVAAL EN NATAL (GESAMENTLIK)	19

OPSOMMING

Hierdie navorsingsbevinding handel oor die korttermyninvloed van die toegang tot 'n televisiestel tuis op nege persoonlikheidstrekke soos gemeet met die Personality Research Form van Jackson. Alle afleidings is gebaseer op gegewens wat tydens opnames in 1973, dit wil sê voor die instelling van SATV, en in 1977, dit wil sê na die instelling daarvan, onder Blankes van 18 jaar en ouer in Transvaal en Natal gedoen is.

Daar is bevind dat die persoonlikheidstrekke in die breë bevolking oor hierdie tydperk relatief stabiel gebly het. Die toegang tot 'n televisiestel tuis het verder slegs in enkele gevalle 'n invloed op persoonlikheid by sommige afgepaarde groepe respondente gehad. By Engelssprekende vroue was daar 'n afname in selfstandigheidstrewe en prestasiegeneigdheid, terwyl vroue in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar 'n toename in affiliasiestrewe getoon het. Wat mans betref, was daar by die ouderdomsgroep 18 tot 24 jaar 'n toename in selfstandigheidstrewe en aggressiwiteit, terwyl daar by die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar 'n afname in die geneigdheid tot verandering voorgekom het.

Hierdie uitwerking van televisie hou moontlik verband met interpersoonlike verhoudingsmodelle in televisieprogramme wat die kykers se geslagsrolidentifikasie sodanig beïnvloed het dat dit tot 'n versterking gelei het van die rolle wat tradisioneel aan die vroeë en middelvolwassefases gekoppel word.

SUMMARY

This research finding deals with the short-term influence of the access to a television set at home on nine personality traits as measured by Jackson's Personality Research Form. All deductions are based on surveys undertaken among Whites aged 18 years and older in the Transvaal and Natal in 1973, prior to the introduction of television and in 1977, after its introduction.

It was found that the personality traits of the broad population remained comparatively stable over this period. Access to a television set at home had an influence on personality in only a few cases of matched groups of respondents. With regard to English-speaking women, there was a decrease in autonomy and achievement, whereas women in the age group between 25 and 34 years displayed an increase in affiliation. In the case of men, there was an increase in independence and aggression in the age group between 18 and 24 years, while there was a decrease in the tendency towards change in the age group between 25 and 34 years.

This effect of television is possibly related to interpersonal relation models in television programmes which influenced the viewers' sex role identification to such an extent that they led to a strengthening of the roles that are traditionally coupled to the early and middle phases of adulthood.

HOOFSTUK 1
INLEIDING, DOEL EN HIPOTESE

1.1 INLEIDING

Hierdie ondersoek vorm deel van 'n navorsingsprogram wat op aanbeveling van die Kommissie van ondersoek insake Aangeleenthede betreffende Televisie (1971) deur die Instituut vir Kommunikasienavorsing van die RGN onderneem word. Die doel met die navorsingsprogram is om die invloed van televisie op die Suid-Afrikaanse bevolking te ondersoek. Die Kommissie het aanbeveel dat daar reeds voor die instelling van 'n eie televisiediens (SATV) met die navorsing begin moet word. Waar die RSA die laaste ontwikkelde Westerse land was waar televisie ingestel is en omdat daar met opnames begin kon word voordat die bevolking aan televisie blootgestel is, het hierdie situasie 'n unieke navorsingsgeleentheid gebied. Deur die resultate van die Voor-televisie-opnames te vergelyk met die inligting wat na die instelling van SATV ingesamel is, kan daar moontlik insiggewende afleidings oor die invloed van televisie gemaak word. Soortgelyke navorsingsgeleenthede is juis nie ten volle in die verlede in die buiteland benut nie.

1.2 DOEL EN HIPOTESE

Die doel met hierdie studie is om die korttermyninvloed wat die toegang tot 'n televisiestel tuis op enkele persoonlikheidstrekke van 'n groep Blankes van 18 jaar en ouer mag hê, te ondersoek.

In hierdie bevinding dui korttermyninvloed op die invloed van die toegang tot 'n televisiestel tuis gedurende die eerste jaar (1976) van volskaalse SATV-uitsendings.

Hierdie ondersoek neem die vorm van 'n verkenningstudie aan en daarom word daar nie spesifieke hipoteses oor die rigting van die invloed van televisie op persoonlikheid gestel nie. Ten einde die ondersoek te rig word volstaan met die volgende algemene hipotese:

Die toegang tot 'n televisiestel tuis het 'n statisties betekenisvolle korttermyninvloed op die volgende persoonlikheidstrekke soos gemeet op die Personality Research Form (PRF) van Jackson (1967) by 'n groep Blankes van 18 jaar en ouer:

- Prestasie
- Spel
- Begrip
- Outonomie
- Verandering
- Kognitiewe struktuur
- Affiliasie
- Aggressie
- Selfvertoon.

HOOFSTUK 2

METODE VAN ONDERSOEK

2.1 INLEIDING

Die gegewens wat gebruik is, is verkry tydens twee opnames wat onderskeidelik in 1973, dit wil sê voor die instelling van SATV, en in 1977, dit wil sê na die instelling daarvan, onderneem is. Slegs gegewens van Blankes van 18 jaar en ouer en wat tydens die opnames in Transvaal of Natal gewoon het, is gebruik.

2.2 DIE MEETINSTRUMENTE

2.2.1 *"Personality Research Form" (PRF) van Douglas N. Jackson*

Die PRF is gebaseer op die persoonlikheidsteorie van Henry Murray (1938) wat berus op 'n groot aantal persoonlikheidsveranderlikes wat duidelik deur Murray afgebaken en gedefinieer is. Jackson het met die konstruksie van die PRF die definisies van Murray as uitgangspunt gebruik om items ten opsigte van die verskillende persoonlikheidstrekke op te stel. Daar is dus reeds in die beginstadium van toetskonstruksie bepaal watter persoonlikheidstrek elke toetsitem veronderstel sou wees om te meet.

'n Verdere eienskap van die PRF is dat dit ontwerp is om persoonlikheidstrekke te meet wat verband hou met die funksionering van 'n indiwidu in 'n wye verskeidenheid van situasies. Waar die PRF dus ingestel is om die "mens in aksie" te evalueer, is dit op normale funksionering gerig en nie soseer op afwykende gedrag nie.

a. Die skale van die PRF

In sy volledige vorm bestaan die PRF uit 22 verskillende skale wat elk 20 items bevat. Die items is op so 'n wyse gestel dat 'n toetsling moet aandui of die beskrywing volgens sy of haar oordeel waar of vals is. In elke skaal is daar 10 items waarvoor daar aan 'n "waar"-respons 'n telling van 1 en aan 'n "vals"-respons 'n telling van 0 toegeken word. By die ander 10 items in die skaal word 'n telling van 1 aan 'n "vals"-respons en 'n telling van 0 aan 'n "waar"-respons toegeken. Hiervolgens kan 'n toetsling 'n maksimum van 20 punte op elke skaal behaal.

Vir die doeleindes van hierdie ondersoek is besluit om 'n verkorte vorm van die PRF te gebruik. Slegs skale wat per definisie meer betrekking het op gedrag rondom die gebruik van massamedia, is deur 'n paneel deskundiges uitgesoek en in die ondersoek ingesluit. Die beskrywings van die nege skale

TABEL 2.1

BESKRYWING VAN DIE NEGE PRF-SKALE WAT VIR DIE ONDERSOEK GEBRUIK IS

Skaal	Beskrywing van 'n persoon met hoë tellings	Definiërende byvoeglike naamwoorde vir trekke
Prestasie	Probeer om moeilike take te voltooi, handhaaf hoë standaarde en is gewillig om te werk om verwyderde doelstellings te bereik; reageer positief op kompetisie; gewillig om hard te probeer om perfektheid te bereik.	Strewend, uitvoerend, bekwaam, doelgerig, ywerig, presterend, aspirerend, ondernemend, selfverbeterend, produktief, ambisieus, vindingryk, kompeterend.
Spel	Doen baie dinge net vir die plesier; bestee baie tyd om aan spel, sport, sosiale aktiwiteite en ander vermaaklikhede deel te neem; geniet grappe en snaakse stories; handhaaf 'n gemiddelde lighartige lewenshouding.	Spelerig, joviaal, jolig, plesiersoekerig, vrolik, grappig, vermakerig, sportief, opgeruimd, plesierig, opgetoë, kommervry, blymoedig.
Begrip	Wil baie areas van kennis verstaan; waarde-sintese van idees, verifieer veralgemenings, logiese denke in besonder wanneer dit gerig is op intellektuele nuuskierigheid.	Ondersoekend, nuuskierig, analities, eksplorerend, intellektueel, peinsend, indringend, logies, bestuderend, teoreties, slim, rasioneel, weetgierig.
Outonomie	Probeer om beperkings te omseil; geniet dit om onverbonde te wees; vry, nie aan mense of plekke verbind nie, sonder verpligting, mag opstandig word wanneer hy gedwing word.	Onbeheerbaar, vry, selfvertrouend, onafhanklik, rebels, onbedwonge, individualisties, onregeerbaar, selfbeskikkend, nie-konformerend, nieklaend, ongedomineerd, weerbarstig, alleenloper.
Verandering	Hou van nuwe ondervinding; hou nie van roetine nie en vermy dit; mag opinies en waardes geredelik in verskillende omstandighede verander, pas geredelik aan by verandering in die omgewing.	Inkonsekwent, wispelturig, rekbaar, onvoorspelbaar, twyfelend, onbestendig, aanpasbaar, veranderlik, ongereeld, wisselend, onberekenbaar, vlugtig, weifelend, onstandvastig.
Kognitiewe struktuur	Hou nie van dubbelsinnigheid of onsekerheid van inligting nie; wil alle antwoorde volledig beantwoord hê; begeer om beslissings te maak wat gebaseer is op feite eerder as op moontlikhede.	Presies, veeleisend, seker, soek sekerheid, nougeset, perfeksionisties, duidelik, uitdruklik, akkuraat, streng, letterlik, ontduik dubbelsinnigheid, definiërend, onveranderlik, behoefte aan struktuur.
Affiliasie	Geniet dit om by vriende en mense in die algemeen te wees; aanvaar mense geredelik; wend pogings aan om vriende te wen en handhaaf assosiasies met mense.	Gesellig, lojaal, hartlik, goedgeaard, vriendelik, kameraadskaplik, minsaam, ko-operatief, gasvry, sosiaal, aanneemlik.
Aggressie	Geniet dit om te veg en te argumenteer; vererg maklik; soms gewillig om ander seer te maak om sy sin te kry; mag vergelding soek by mense wat hy dink hom kwaad aangedoen het.	Aggressief, skoorsoekerig, geïrriteerd, argumenterend, dreigend, aanvallend, antagonisties, kort van draad, opvlieënd, vyandig, vergeldend, oorlogvoerend, bot, wraaksugtig.
Selfvertoon	Wil die middelpunt van aandag wees; geniet dit om 'n gehoor te hê; neem deel aan aktiwiteite wat die aandag van ander trek; mag dit geniet om dramaties of gevat te wees.	Kleurvol, vermaaklik, ongewoon, skouspelagtig, vertonerig, opvallend, ekspressief, windmakerig, onbeskeie, demonstratief, spoggerig, dramaties, verwaand, aanstellerig.

wat so uitgekies is, word in tabel 2.1 gegee.

Tydens beide die 1973- en die 1977-opnames is hierdie nege skale soos volg oor drie afsonderlike vraelyste versprei:

- Vraelys 1: Persoonlikheidstrekke Prestasie, Spel en Begrip
- Vraelys 2: Persoonlikheidstrekke Outonomie, Verandering en Kognitiewe struktuur
- Vraelys 3: Persoonlikheidstrekke Affiliasie, Aggressie en Selfvertoon

b. Betroubaarheid en geldigheid van die PRF

1. Betroubaarheid

(a) Itemhomogeniteit

Volgens Jackson (1967) is die mediaanbetroubaarheid vir die PRF in sy volledige vorm hoër as 0,92. Hy het verder volgens die Kuder-Richardsonformule-20 bepaal dat die betroubaarheid van die nege skale van die PRF wat in hierdie ondersoek gebruik is, deurgaans hoër as 0,83 is (kolom 1, tabel 2.2).

Snyman (1976) het bevind dat die nege geselekteerde skale ook onder Suid-Afrikaanse omstandighede bevredigende betroubaarheidskoëffisiënte oplewer.

(b) Toets-hertoetsbetroubaarheid

In 'n ondersoek (Jackson, 1967) om hierdie aspek van betroubaarheid te ontleed, is die gegewens wat in kolom 2 van tabel 2.2 aangegee word, verkry. Dié gegewens verteenwoordig korrelasies wat verkry is tussen twee stelle metings wat met 'n tussenpose van een week verkry is.

2. Geldigheid

(a) Konvergente geldigheid

Ten einde vas te stel of die PRF wel meet wat dit veronderstel is om te meet, het Jackson (1967) 'n studie gedoen waarin die tellings van die PRF vergelyk is met tellings van 'n ander onafhanklike meting van persoonlikheid. 'n Steekproef van 51 studente is deur 'n groep deskundiges wat die studente goed geken het, volgens 'n

TABEL 2.2

BETROUBAARHEID EN GELDIGHEID VAN DIE PERSONALITY RESEARCH FORM (JACKSON, 1967)

Skale	Korrelasies ten opsigte van itemhomogeniteit	Korrelasies ten opsigte van toets-hertoetsbetroubaarheid	Korrelasies ten opsigte van konvergente geldigheid
Prestasie	0,91	0,80	0,52
Spel	0,89	0,81	0,55
Begrip	0,88	0,85	0,50
Outonomie	0,87	0,77	0,54
Verandering	0,83	0,69	0,28
Kognitiewe Struktuur	0,85	0,73	0,35
Affiliasie	0,91	0,79	0,43
Aggressie	0,92	0,85	0,66
Selfvertoon	0,91	0,88	0,71

beoordelingskaal geëvalueer op persoonlikheidstrekke waarvan die beskrywings ooreenstem met dié van die PRF. Hierna is dieselfde studente se tellings op die PRF verkry, waarna die twee stelle tellings gekorreleer is. Hierdie resultate word in kolom 3 van tabel 2.2 gegee.

(b) Diskriminantgeldigheid

Behalwe dat 'n toets moet meet wat dit veronderstel is om te meet, moet die verskillende skale in bevredigende mate gedifferensieerd wees. Elke persoonlikheidstrek moet dus onafhanklik van die ander wees en die meting daarvan moet 'n unieke bydrae tot die globale persoonlikheidsevaluering lewer. Volgens 'n selfontwikkelde metode wat hy "multimethod factor analysis" noem, het Jackson ook hierdie aspek ondersoek en bevind dat die PRF se skale onafhanklike beoordelingskale vir persoonlikheidsevaluasie is.

2.2.2 *Biografiese vraelys*

Afgesien van die persoonlikheidstoets is daar ook 'n biografiese vraelys by die ondersoek ingesluit. Die doel hiermee was om tersaaklike agtergrondgegewens oor elke respondent te bekom. Gegewens is onder andere oor geslag, ouderdom, huistaal, onderwyspeil, huwelikstaat, woonplek (huis, woonstel, hotel, ens.) en ligging van woonplek (stedelik, nie-stedelik) ingewin.

2.3 ONTWERP

Die gegewens wat tydens die ondersoek ingesamel is, is op tweërlei wyse ontleed. In die eerste plek is nagegaan of daar oor die tydperk van 1973, dit wil sê voor die instelling van televisie, tot 1977, dus na die instelling van televisie, enige veranderinge voorgekom het in nege persoonlikheidstrekke (soos gemeet deur die PRF) van die breë bevolking in Transvaal en Natal. Hierna is die invloed van televisie op dieselfde persoonlikheidstrekke ondersoek.

2.3.1 *Die ondersoek na persoonlikheidsverandering by die breë bevolking in Transvaal en Natal*

Dié gedeelte van die ondersoek behels die vergelyking van twee stelle persoonlikheidsmetings, naamlik metings wat verkry is uit steekproewe van onderskeidelik die 1973- en 1977-opnames. Alle vergelykings is deur middel van t-toetse vir onafhanklike groepe ten opsigte van elk van die nege persoonlikheidstrekke uitgevoer.

Die doel met die vergelyking is slegs om vas te stel of daar enige statisties betekenisvolle verandering in persoonlikheid oor hierdie tydperk by die breë bevolking in die twee betrokke provinsies voorgekom het. Hierdie gegewens kan gebruik word om perspektief te verleen aan die resultate wat oor die invloed van televisie op persoonlikheid verkry is.

2.3.2 *Ondersoek na die invloed van televisie op persoonlikheidstrekke*

Ten einde die invloed van televisie te kon ondersoek, is drie vergelykbare groepe respondente deur middel van afparing saamgestel. Die steekproewe waarvan hierbo melding gemaak is, het as bron gedien waaruit respondente vir drie verskillende afgepaarde groepe verkry is. Hierdie drie groepe staan soos volg in die teks bekend:

- Die Voor-televisiegroep ('n groep respondente uit die 1973-opname)
- Die Televisiegroep ('n groep respondente uit die 1977-opname)
- Die Nie-televisiegroep ('n groep respondente uit die 1977-opname)

Ten opsigte van elke persoonlikheidstrek is 'n stel verskiltellings bereken deur telkens die PRF-telling van elke respondent in die Voor-televisiegroep af te trek van die PRF-telling van die ooreenstemmende afgepaarde respondent in die Televisiegroep. Daar word verder in die teks kortweg na hierdie stel verskiltellings as die *Televisieverspreiding* verwys. 'n Stel verskiltellings tussen die Voor-televisiegroep en die Nie-Televisiegroep is op soortgelyke wyse bereken (die *Nie-televisieverspreiding*).

Voorts is 'n gemiddelde verskiltelling ten opsigte van elke persoonlikheidstrek onderskeidelik vir die Televisieverspreiding en die Nie-televisieverspreiding bereken. Hierna is telkens tweekantige t-toetse vir afgepaarde groepe gebruik om die betekenisvolheid van verskille tussen hierdie twee gemiddelde verskiltellings te ondersoek. Volgens hierdie metode kan 'n statisties betekenisvolle verskil beskou word as 'n aanduiding van die invloed wat die toegang tot 'n televisiestel tuis op persoonlikheid mag hê. Deur middel van inspeksie van die teken van die betrokke t-waardes, kan ook 'n aanduiding gekry word van die rigting van die invloed. 'n Plusteken dui daarop dat die gemiddelde telling van die PRF-skaal as gevolg van televisie hoër is as wat die geval sou wees indien televisie nie teenwoordig was nie, terwyl 'n teenoorgestelde interpretasie aan 'n minusteken geheg kan word.

Figuur 2.1 bied 'n skematiese uiteensetting van die ontwerp.

FIGUUR 2.1

ONTWERP VIR DIE BEPALING VAN DIE INVLOED VAN TELEVISIE OP 'N PERSOONLIKHEIDSTREK

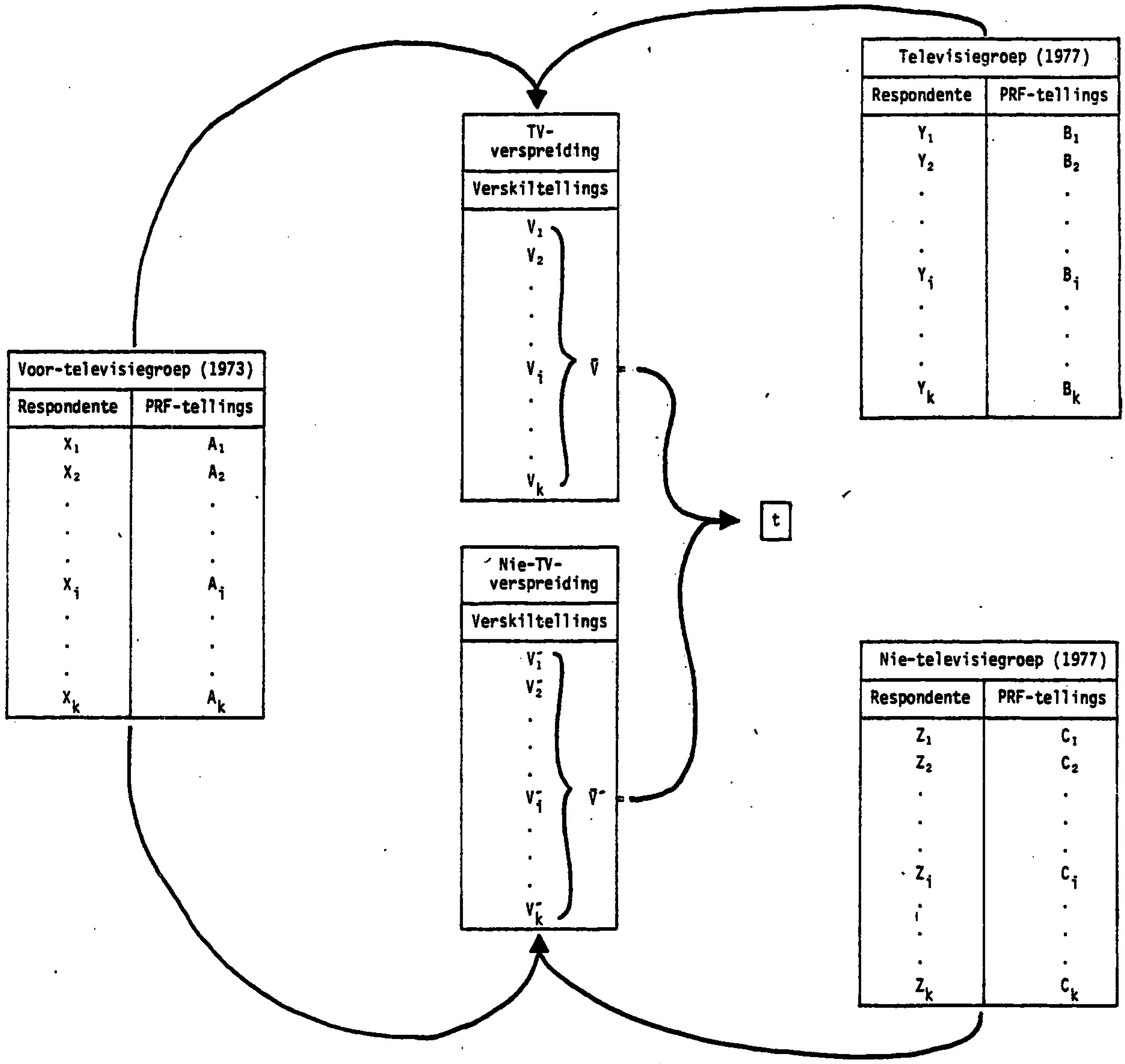

Verklaring van simbole

- k = Aantal respondente in elke afgepaarde groep
- i = Getal wat enige waarde van 1 tot k kan aanneem
- A_i = PRF-telling van een van die lede van die Voor-televisiegroep (1973)
- B_i = PRF-telling van een van die lede van die Televisiegroep (1977)
- C_i = PRF-telling van een van die lede van die Nie-televisiegroep (1977)
- Verskiltelling $V_i = B_i - A_i$ (waar i telkens vir V_i, B_i en A_i dieselfde waarde tussen 1 en k het)
- Verskiltelling $V_i^- = C_i - A_i$ (waar i telkens vir V_i^-, C_i en A_i dieselfde waarde tussen 1 en k het)

- $\bar{V}$ = Gemiddelde verskiltelling van die Televisieverspreiding (dus $\bar{V} = \sum_{i=1}^{k} \frac{V_i}{k}$)
- $\bar{V}^-$ = Gemiddelde verskiltelling van die Nie-televisieverspreiding (dus $\bar{V}^- = \sum_{i=1}^{k} \frac{V_i^-}{k}$)
- $$t = \frac{\bar{V} - \bar{V}^-}{\sqrt{\frac{(s^2 + s^{-2})}{k}\left(1 - r_{V_i V_i^-}\right)}}$$ (Du Toit, 1966)

  waar s = die standaardafwyking van die Televisieverspreiding,

  s^- = die standaardafwyking van die Nie-televisieverspreiding

  en $r_{V_i V_i^-}$ = die korrelasiekoëffisiënt tussen die Televisieverspreiding en die Nie-televisieverspreiding.

2.4 SAMESTELLING VAN DIE ONDERSOEKGROEPE

2.4.1 Steekproewe wat vir die ondersoëk na persoonlikheidsverandering by die breë bevolking in Transvaal en Natal getrek is

Die gegewens vir hierdie studie is in 1973 asook in 1977 met drie afsonderlike vraelyste (kyk paragraaf 2.2.1a.) onder Blanke respondente van 18 jaar en ouer in Transvaal en Natal ingewin. Elke respondent moes slegs een van die drie vraelyste invul. By beide opnames is daar dus van drie steekproeftrekkings gebruik gemaak en sodoende is daar in totaal uiteindelik ses steekproewe verkry. Elke steekproef is op ewekansige wyse getrek en is aan die hand van die 1970-sensusgegewens van die Departement van Statistiek volgens die volgende veranderlikes gestratifiseer:

a. Provinsie

1. Transvaal
2. Natal

b. Geslag

1. Manlik
2. Vroulik

c. Huistaal

1. Afrikaans
2. Engels

d. Ligging van woonplek

1. Stedelik
2. Nie-stedelik

e. Ouderdom

1. 18 tot 24 jaar
2. 25 tot 34 jaar
3. 35 tot 44 jaar
4. 45 tot 54 jaar
5. 55 tot 64 jaar
6. 64 jaar en ouer.

'n Samevatting van elk van die ses steekproewe volgens die bogenoemde veranderlikes word in tabel 2.3 tot 2.8 gegee. Om vas te stel in watter mate die werklike steekproeffrekwensies ooreenstem met die proporsionele sensusfrekwensies, is chi-kwadraatberekeninge vir elke steekproef gedoen (Du Toit, 1966).

As gevolg van die verwagte frekwensies van nul in sommige selle, is die chi-kwadraat bereken op grond van gekombineerde frekwensies (soos in die tabelle aangedui). Aangesien daar geen statisties betekenisvolle verskille by enige van die ses steekproewe voorkom nie, kan aanvaar word dat al die steekproewe ten opsigte van die veranderlikes provinsie, geslag, huistaal, ligging van woonplek en ouderdom, verteenwoordigend is van die Blanke bevolking van 18 jaar en ouer in Transvaal en Natal.

2.4.2 *Afgepaarde groepe wat vir die ondersoek na die invloed van televisie op persoonlikheidstrekke saamgestel is*

Soos in paragraaf 2.3.2 genoem, is die respondente vir die doeleindes van hierdie ondersoek in drie groepe verdeel, naamlik die Voor-televisiegroep (1973), die Televisiegroep (1977) en die Nie-televisiegroep (1977). Die twee groepe respondente uit die 1977-opname is saamgestel op grond van die antwoorde wat gegee is op 'n vraag wat oor die beskikbaarheid van 'n televisiestel tuis gehandel het. Slegs respondente wat aangedui het dat hulle wel tuis oor 'n televisiestel beskik, het gekwalifiseer om in die Televisiegroep ingesluit te kon word, terwyl die respondente wat aangedui het dat hulle nie tuis oor 'n televisiestel beskik nie, gekwalifiseer het vir insluiting in die Nie-televisiegroep. Vir die doel van die ondersoek is daar nie tussen kleur- en monochroomstelle onderskei nie. Enige respondent wat by die 1973-opname betrek is, kon by die Voor-televisiegroep ingesluit word.

Ten einde vas te stel watter veranderlikes in ag geneem moes word om bogenoemde drie groepe respondente vergelykbaar te maak, is al die beskikbare relevante biografiese veranderlikes wat moontlik 'n invloed op die persoonlikheidstrekke kon hê deur middel van stapsgewyse regressie-ontledings ondersoek (Barr, Goodnight, Sall en Halwig, 1976). Volgens hierdie metode kon afgelei word watter biografiese veranderlikes die belangrikste rol by elk van die nege persoonlikheidstrekke speel. In die geheel beskou, is bevind dat die volgende ses veranderlikes by die nege persoonlikheidstrekke gesamentlik die belangrikste rol speel en gevolglik is hierdie veranderlikes by die afparing van die bogenoemde drie groepe in ag geneem:

. Geslag
. Onderwyspeil
. Huistaal
. Ouderdom

- Huwelikstaat
- Woonplek (huis, woonstel, hotel, ens.)

Die samestelling van elk van die drie groepe wat volgens hierdie ses veranderlikes afgepaar is, word in tabel 2.9 aangedui. Ten einde vergelykings tussen subgroepe moontlik te maak, is elk van die drie totale afgepaarde groepe (N = 416) verder onderverdeel volgens die veranderlikes geslag, huistaal en ouderdom. Op hierdie wyse is daar by die Voor-televisiegroep, die Televisiegroep sowel as by die Nie-televisiegroep die volgende afgepaarde subgroepe gevorm:

a. *Verdeling volgens geslag en huistaal*

Afgepaarde Afrikaanssprekende mans	(N = 126)
Afgepaarde Engelssprekende mans	(N = 35)
Afgepaarde Afrikaanssprekende vroue	(N = 199)
Afgepaarde Engelssprekende vroue	(N = 56)

b. *Verdeling volgens geslag en ouderdom*

Afgepaarde mans van 18 tot 24 jaar	(N = 39)
Afgepaarde mans van 25 tot 34 jaar	(N = 40)
Afgepaarde mans van 35 tot 54 jaar	(N = 49)
Afgepaarde mans van 55 jaar en ouer	(N = 33)
Afgepaarde vroue van 18 tot 24 jaar	(N = 44)
Afgepaarde vroue van 25 tot 34 jaar	(N = 62)
Afgepaarde vroue van 35 tot 54 jaar	(N = 94)
Afgepaarde vroue van 55 jaar en ouer	(N = 55)

Die gebruik van afgepaarde groepe om die invloed van televisie te ondersoek het dié beperking dat afleidings wat gemaak word, nie sonder meer tot die breë bevolking veralgemeen kan word nie aangesien die samestelling van afgepaarde groepe nie noodwendig ooreenstem met dié van die universum nie. Om aan te toon in watter mate die samestelling van die totale afgepaarde groep van die universum afwyk, word 'n vergelyking in figuur 2.2 getref. Slegs vergelykings ten opsigte van veranderlikes waarvoor vergelykbare sensusgegewens verkry kon word, naamlik geslag, ouderdom en taal, word aangetoon.

052476

TABEL 2.3*

SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, PRESTASIE, SPEL EN BEGRIP (VRAELYS 1)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	51	57	7	8	28	22	1	1	49	53	6	7	28	32	1	1	171	181
	25-34 jaar	56	66	8	11	36	40	1	0	54	59	8	8	34	42	1	0	198	226
	35-44 jaar	41	41	9	12	26	32	1	0	40	54	9	10	27	28	1	1	154	178
	45-54 jaar	32	37	7	5	25	25	1	1	31	36	7	6	26	28	1	0	130	138
	55-64 jaar	21	22	8	9	20	10	1	0	23	24	7	6	22	9	1	1	103	81
	65 jaar en ouer	12	11	5	5	11	3	1	0	17	7	5	4	17	5	1	1	69	36
NATAL	18-24 jaar	4	3	1	2	13	16	1	1	4	4	1	1	14	14	1	1	38	40
	25-34 jaar	7	7			15	15	1	1	6	7	1	2	14	13	1	0	46	47
	35-44 jaar	5	4	1	1	12	12	1	1	4	6			12	13	1	1	37	39
	45-54 jaar	4	4			11	13	1	1	3	5	1	1	12	10	1	1	33	35
	55-64 jaar	2	2	1	1	10	3	1	1	3	2			12	12	1	0	29	20
	65 jaar en ouer	1	0			8	8			2	1			13	2			24	11
TOTAAL		236	254	47	54	215	199	11	7	236	258	45	45	231	208	11	7	1032	1032

*Ter wille van leesbaarheid word die gegewens in tabel 2.3 tot 2.8 slegs in frekwensies uitgedruk.

$\chi^2 = 78{,}62$

gv = 87

$P > 0{,}05$

TABEL 2.4

SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, OUTONOMIE, VERANDERING EN KOGNITIEWE STRUKTUUR (VRAELYS 2)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	52	61	7	6	29	18	1	1	50	58	6	5	28	28	1	3	174	180
	25-34 jaar	57	67	9	10	36	39	1	2	55	61	9	11	35	38	1	0	203	228
	35-44 jaar	42	51	8	8	27	33	1	1	41	50	9	11	28	34	1	1	157	189
	45-54 jaar	33	41	7	8	25	15	1	0	32	41	8	10	26	27	1	1	133	143
	55-64 jaar	21	24	9	10	20	7	1	0	23	28	7	8	22	15	1	0	104	92
	65 jaar en ouer	13	9	5	6	12	5	1	1	18	8	5	3	18	2	1	1	73	35
NATAL	18-24 jaar	4	5	1	1	13	14	1	0	4	4	1	0	14	16	1	0	38	39
	25-34 jaar	7	7			14	9	1	2	6	6	1	0	14	16	1	1	47	42
	35-44 jaar	5	8	1	2	12	12	1	1	6	5			13	12	1	0	42	40
	45-54 jaar	4	3			12	12	1	0	4	5	1	0	13	16	1	2	36	39
	55-64 jaar	2	2	1	1	10	6	1	0	3	1			12	11	1	0	29	20
	65 jaar en ouer	1	0			8	6			2	1			13	2			24	9
TOTAAL		241	278	48	52	218	176	11	8	244	268	47	48	236	217	11	9	1056	1056

$\chi^2 = 106,71$

gv = 87

$p > 0,05$

TABEL 2.5

SAMESTELLING VAN DIE 1973-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, AFFILIASIE, AGGRESSIE EN SELFVERTOON (VRAELYS 3)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	50	60	8	8	28	26	1	0	48	58	6	5	28	33	1	2	170	192
	25-34 jaar	56	68	8	11	35	37	1	2	53	57	9	12	34	44	1	0	197	231
	35-44 jaar	41	49	8	5	27	30	1	1	40	39	8	7	27	32	1	1	153	164
	45-54 jaar	32	34	7	6	25	20	1	1	31	38	7	7	26	28	1	1	130	135
	55-64 jaar	21	19	8	8	19	7	1	0	23	27	7	4	21	14	1	1	101	80
	65 jaar en ouer	12	12	5	5	11	6	1	1	18	7	5	1	17	3	1	0	70	35
NATAL	18-24 jaar	4	4	1	3	13	14	1	1	4	5	1	1	13	14	1	1	37	40
	25-34 jaar	5	5			14	10	1	2	5	6	1	2	13	15	1	1	41	44
	35-44 jaar	5	5	1	2	12	10	1	0	5	5			13	14	1	1	39	38
	45-54 jaar	4	3			12	11	1	1	3	3	1	1	12	12	1	2	34	32
	55-64 jaar	3	2	1	0	10	7	1	1	3	3			13	13	1	0	31	26
	65 jaar en ouer	1	0			8	6			2	2			13	2			24	10
TOTAAL		234	261	47	48	214	184	11	10	235	250	45	40	230	224	11	10	1027	1027

$\chi^2 = 86,09$

gv = 87

$p > 0,05$

TABEL 2.6

SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, PRESTASIE, SPEL EN BEGRIP (VRAELYS 1)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	57	57	8	6	31	29	1	1	55	58	7	7	31	34	2	5	192	197
	25-34 jaar	63	63	9	7	40	35	2	3	60	72	9	8	39	48	1	0	223	236
	35-44 jaar	47	50	9	12	30	28	1	1	45	46	9	9	30	29	1	1	172	176
	45-54 jaar	37	41	8	6	28	27	1	2	35	41	8	9	30	33	1	1	148	160
	55-64 jaar	23	22	10	12	22	14	1	2	26	28	8	9	25	28	1	0	116	115
	65 jaar en ouer	14	10	6	5	13	10	1	0	20	20	7	8	19	19	1	0	81	72
NATAL	18-24 jaar	5	5	1	2	14	14	1	0	5	6	1	1	16	17	1	1	43	44
	25-34 jaar	7	8			17	12	1	1	6	5	1	3	15	15	1	1	49	47
	35-44 jaar	6	6	1	1	14	10	1	0	5	4			14	15	1	0	43	37
	45-54 jaar	5	7			13	12	1	0	4	3	1	1	14	12	1	1	39	35
	55-64 jaar	2	2	1	0	12	11	1	0	3	2			14	15	1	1	33	31
	65 jaar en ouer	1	1			9	5			2	2			15	8			27	16
TOTAAL		267	272	53	51	243	207	12	10	266	287	51	55	262	273	12	11	1166	1166

$\chi^2 = 48,77$

gv = 87

$p > 0,05$

TABEL 2.7

SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, OUTONOMIE, VERANDERING EN KOGNITIEWE STRUKTUUR (VRAELYS 2)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	54	47	8	9	30	34	1	1	52	56	7	4	30	33	1	2	183	186
	25-34 jaar	60	64	9	9	38	34	1	1	58	64	9	8	37	37	1	2	213	219
	35-44 jaar	45	49	9	11	29	31	1	1	43	51	9	5	29	29	1	0	166	177
	45-54 jaar	35	39	8	9	27	18	1	1	33	22	8	6	28	28	1	1	141	124
	55-64 jaar	22	21	9	9	21	18	1	3	25	33	8	7	23	26	1	0	110	117
	65 jaar en ouer	13	14	5	6	12	12	1	0	19	19	5	5	19	19	1	0	75	75
NATAL	18-24 jaar	5	5	1	3	13	10	1	0	4	3	1	1	15	19	1	0	40	38
	25-34 jaar	7	8			16	15	1	1	6	3	1	1	15	16	1	0	48	47
	35-44 jaar	6	5	1	1	13	11	1	2	5	5			13	16	1	0	41	40
	45-54 jaar	4	4			12	11	1	1	3	3	1	0	13	16	1	1	35	37
	55-64 jaar	2	1	1	1	12	13	1	0	4	5			14	17	1	1	34	37
	65 jaar en ouer	1	0			9	5			2	2			14	8			26	15
TOTAAL		254	257	51	58	232	212	11	11	254	266	49	37	250	264	11	7	1112	1112

$\chi^2 = 53,99$

gv = 87

$p > 0,05$

TABEL 2.8

SAMESTELLING VAN DIE 1977-STEEKPROEF TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK, AFFILIASIE, AGGRESSIE EN SELFVERTOON (VRAELYS 3)

Provinsie	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
		Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik		Stedelik		Nie-stedelik			
		Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef	Verwagte getal	Steekproef
TRANSVAAL	18-24 jaar	55	49	8	9	30	30	1	1	53	60	7	9	31	34	1	2	186	194
	25-34 jaar	61	55	9	11	38	31	1	3	58	60	9	8	37	41	1	3	214	212
	35-44 jaar	46	49	9	12	30	31	1	2	44	52	9	11	29	28	1	0	169	185
	45-54 jaar	35	39	8	8	27	25	1	1	34	40	8	6	29	29	1	1	143	149
	55-64 jaar	22	15	9	10	21	16	1	1	25	26	8	11	24	23	1	0	111	102
	65 jaar en ouer	14	13	5	7	13	11	1	0	19	18	5	8	19	21	1	0	77	78
NATAL	18-24 jaar	5	5	1	0	14	12	1	0	4	3	1	0	15	14	1	1	41	35
	25-34 jaar	7	8			16	13	1	2	6	7	1	2	15	14	1	2	48	48
	35-44 jaar	6	8	1	1	14	11	1	0	5	6			14	15	1	0	43	42
	45-54 jaar	4	3			12	11	1	1	3	7	1	1	13	11	1	1	35	35
	55-64 jaar	2	1	1	1	11	12	1	0	3	2			14	13	1	0	32	28
	65 jaar en ouer	1	1			9	6			2	2			14	8			26	17
TOTAAL		258	246	51	59	235	209	11	11	256	283	49	56	254	251	11	10	1125	1125

$\chi^2 = 56,26$

gv = 87

$p > 0,05$

TABEL 2.9

SAMESTELLING VAN AFGEPAARDE GROEPE

Huwelikstaat	Woonplek	Ouderdom	Manlik								Vroulik								Totaal	
			Afrikaans				Engels				Afrikaans				Engels					
			Tot St. 10		Na St. 10		Tot St. 10		Na St. 10		Tot St. 10		Na St. 10		Tot St. 10		Na St. 10			
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
GETROUD (Is of was)	HUIS	18-24 jaar	1	0,240							11	2,644	3	0,721	1	0,240			16	3,846
		25-34 jaar	9	2,163	16	3,846	1	0,240	5	1,202	30	7,212	12	2,885	5	1,202	5	1,202	83	19,952
		35-54 jaar	23	5,529	14	3,365	5	1,202	5	1,202	52	12,500	18	4,327	13	3,125	6	1,442	136	32,692
		55 jaar en ouer	18	4,327	9	2,163	3	0,721	2	0,481	35	8,413	5	1,202	9	2,163	2	0,481	83	19,952
	ANDER	18-24 jaar	1	0,240	2	0,481					2	0,481							5	1,202
		25-34 jaar	2	0,481	3	0,721	1	0,240			3	0,721	2	0,481	4	0,962	1	0,240	16	3,846
		35-54 jaar			1	0,240	1	0,240			3	0,721			2	0,481			7	1,683
		55 jaar en ouer					1	0,240			1	0,240			3	0,721			5	1,202
ONGETROUD	HUIS	18-24 jaar	11	2,644	7	1,683	1	0,240	3	0,721	11	2,644	5	1,202	2	0,481	1	0,240	41	9,856
		25-34 jaar							2	0,481									2	0,481
		35-54 jaar																		
		55 jaar en ouer																		
	ANDER	18-24 jaar	5	1,202	4	0,962	1	0,240	3	0,721	1	0,240	5	1,202			2	0,481	21	5,048
		25-34 jaar							1	0,240									1	0,240
		35-54 jaar																		
		55 jaar en ouer																		
TOTAAL			70	16,827	56	13,462	14	3,365	21	5,048	149	35,817	50	12,019	39	9,375	17	4,087	416	100

FIGUUR 2.2

VERGELYKING VAN DIE SAMESTELLING VAN DIE TOTALE AFGEPAARDE GROEP MET DIE SAMESTELLING VAN DIE BLANKE BEVOLKING VAN 18 JAAR EN OUER IN TRANSVAAL EN NATAL (GESAMENTLIK)

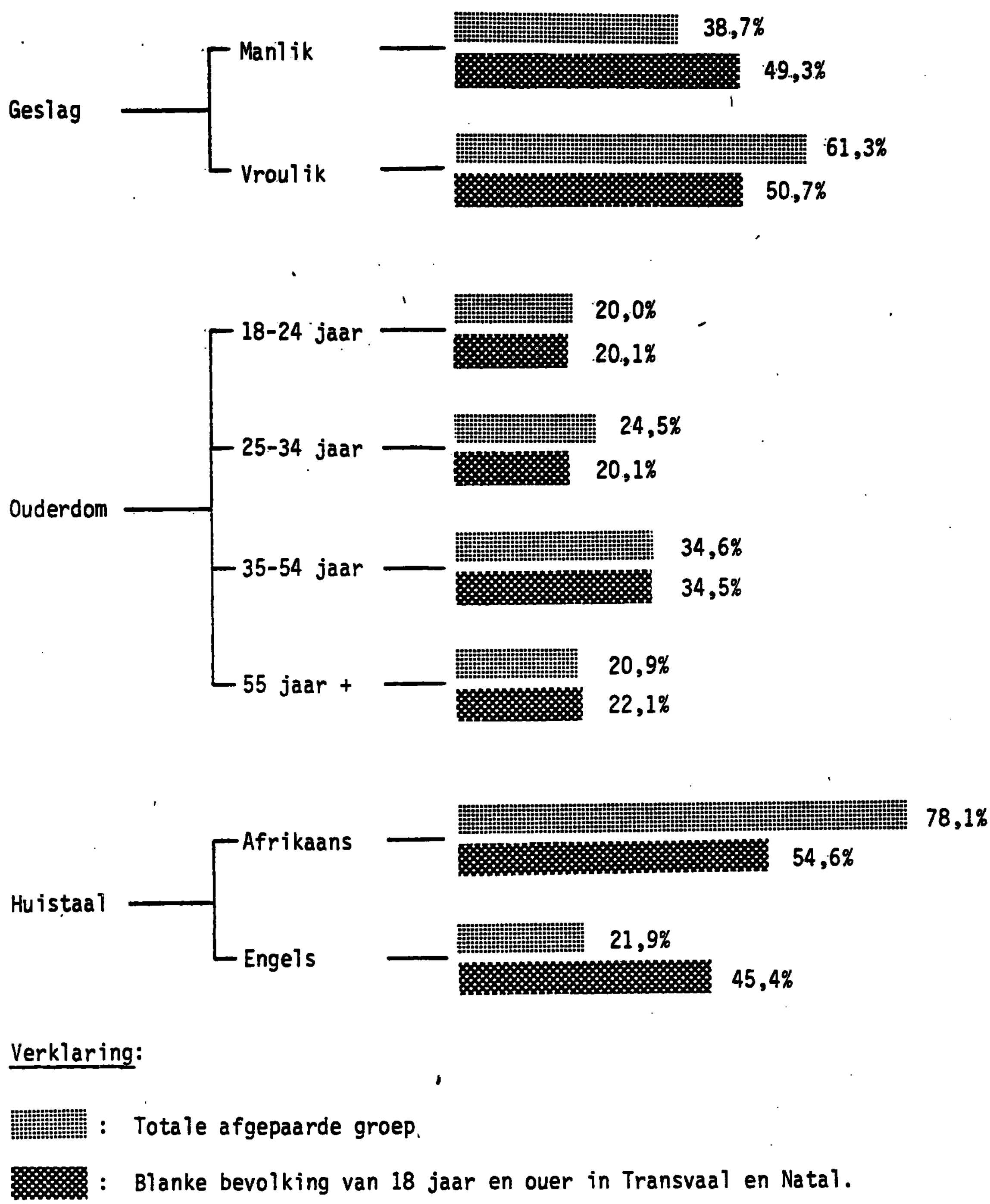

HOOFSTUK 3

RESULTATE

3.1 INLEIDING

Die resultate wat betrekking het op die vergelykings wat tussen die PRF-tellings van die verteenwoordigende steekproewe van 1973 en 1977 getref is om na te gaan of daar oor diê tydperk enige veranderinge in persoonlikheid by die breë bevolking voorgekom het, word in tabel 3.1 aangebied.

In tabelle 3.2 tot 3.10 verskyn die resultate wat met die statistiese vergelykings tussen die gemiddelde verskiltellings van die Televisieverspreiding en die Nie-televisieverspreiding verkry is. Uit laasgenoemde resultate kan afleidings oor die invloed van televisie op persoonlikheid gemaak word.

Alle gemiddeldes en standaardafwykings is tot twee desimale afgerond, terwyl die t-waardes tot vier desimale aangedui word. By elke geval waar 'n verskil op die 5-persentvlak statisties betekenisvol is ($p < 0{,}05$), is 'n asterisk (*) langs die betrokke t-waarde aangebring.

In die bespreking van die gegewens word hoofsaaklik na die resultate oor die invloed van televisie (tabelle 3.2 tot 3.10) verwys. Om hierdie resultate in perspektief te plaas, word daar ook verwys na die algemene tendense wat by die breë bevolking (televisiekykers en nie-kykers gesamentlik) ten opsigte van persoonlikheid voorgekom het.

3.2 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK PRESTASIE (TABELLE 3.1 EN 3.2)

Volgens tabel 3.1 verskil die gemiddelde tellings van die respondente van die 1973- en 1977-steekproewe ten opsigte van die persoonlikheidstrek Prestasie nie statisties betekenisvol van mekaar nie. Hiervolgens wil dit voorkom of die prestasiebewustheid van die volwasse bevolking in Transvaal en Natal oor hierdie tydperk relatief konstant gebly het.

Indien gelet word op die invloed van televisie, blyk uit tabel 3.2 dat daar, met die uitsondering van die subgroep Engelssprekende vroue, by al die afgepaarde groepe respondente (totaal sowel as subgroepe) geen statisties betekenisvolle verskille tussen die gemiddelde verskiltellings van die Televisieverspreiding en die Nie-televisieverspreiding voorgekom het nie. Die toegang tot 'n televisiestel tuis het dus slegs by die Engelssprekende vroue moontlik die persoonlikheidstrek Prestasie beïnvloed. Uit die minusteken van die t-waarde kan afgelei word dat televisie by hierdie vroue 'n afname in prestasiebewustheid tot gevolg gehad het.

3.3 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SPEL (TABELLE 3.1 EN 3.3)

Uit tabel 3.1 kan afgelei word dat, wat die breë bevolking betref, daar van 1973 tot 1977 geen statisties betekenisvolle verandering ten opsigte van die persoonlikheidstrek Spel voorgekom het nie. Voorts blyk uit tabel 3.3 dat die toegang tot 'n televisiestel tuis skynbaar geen invloed op hierdie trek gehad het nie.

3.4 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK BEGRIP (TABELLE 3.1 EN 3.4)

Soos in die geval van die persoonlikheidstrek Spel het daar hier ook geen statisties betekenisvolle verskille voorgekom nie.

3.5 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK OUTONOMIE (TABELLE 3.1 EN 3.5)

Alhoewel daar oor die tydperk 1973 tot 1977 by die breë bevolking geen statisties betekenisvolle veranderinge in die gemiddelde tellings op die skaal Outonomie voorgekom het nie (tabel 3.1), wil dit tog voorkom of die toegang tot 'n televisiestel tuis 'n uitwerking gehad het op die tellings van twee afgepaarde subgroepe respondente, naamlik die subgroep mans in die ouderdomsgroep 18 tot 24 jaar en die subgroep Engelssprekende vroue (tabel 3.5). Ten opsigte van die mans in die genoemde ouderdomsgroep kan afgelei word dat televisie die persoonlikheidstrek Outonomie versterk het, terwyl die teenoorgestelde afleiding by die Engelssprekende vroue gemaak kan word.

3.6 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK VERANDERING (TABELLE 3.1 EN 3.6)

Uit tabel 3.6 blyk dat die toegang tot 'n televisiestel tuis moontlik die geneigdheid tot verandering by die afgepaarde groep mans van 25 tot 34 jaar laat afneem het. Wat algemene verskuiwings betref, is daar geen statisties betekenisvolle verskille tussen die 1973- en 1977-opnames met betrekking tot hierdie persoonlikheidstrek aangetref nie (tabel 3.6).

3.7 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK KOGNITIEWE STRUKTUUR (TABELLE 3.1 EN 3.7)

Dit blyk uit tabel 3.7 dat die toegang tot 'n televisiestel tuis moontlik 'n stimulerende uitwerking op die kognitiewe strukturering van die afgepaarde subgroep Engelssprekende mans gehad het. Ten spyte van hierdie invloed is die gemiddelde tellings van die breë bevolking op die skaal kognitiewe struktuur in 1977 statisties betekenisvol laer as in 1973.

3.8 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AFFILIASIE (TABELLE 3.1 EN 3.8)

Ten opsigte van die breë bevolking in Transvaal en Natal kan afgelei word (tabel

3.1) dat die persoonlikheidstrek Affiliasie oor die tydperk 1973 tot 1977 relatief konstant gebly het. Dit wil egter voorkom of televisie wel die affiliasiestrewe by een van die afgepaarde subgroepe, naamlik die vroue in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar, laat toeneem het.

3.9 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AGGRESSIE (TABELLE 3.1 EN 3.9)

Indien gelet word op die resultate in tabel 3.1, kan afgelei word dat aggressiwiteit by die breë bevolking, soos gemeet deur die PRF, oor die tydperk 1973 tot 1977 relatief konstant gebly het. Aanduidings is egter aangetref dat die toegang tot 'n televisiestel tuis 'n stimulerende effek gehad het op aggressiwiteit by beide die totale afgepaarde groep respondente en die afgepaarde mans (18 tot 24 jaar).

3.10 DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SELFVERTOON (TABELLE 3.1 EN 3.10)

Geen statisties betekenisvolle verskille het ten opsigte van hierdie persoonlikheidstrek voorgekom nie.

TABEL 3.1

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE PRF-TELLINGS VAN DIE 1973-STEEKPROEWE EN DIE 1977-STEEKPROEWE

Persoonlikheidstrek	Jaar	n	$\bar{X}$	s	t
Prestasie	1977	1 166	13,42	3,55	-0,0899
	1973	1 032	13,43	3,68	
Spel	1977	1 166	8,82	3,35	-0,2105
	1973	1 032	8,85	3,24	
Begrip	1977	1 166	11,90	3,11	-0,9533
	1973	1 032	12,03	3,15	
Outonomie	1977	1 112	8,57	3,06	+1,1710
	1973	1 056	8,42	0,80	
Verandering	1977	1 112	8,59	3,21	-0,4122
	1973	1 056	8,65	3,20	
Kognitiewe struktuur	1977	1 112	13,11	3,46	-3,2394*
	1973	1 056	13,58	3,25	
Affiliasie	1977	1 125	13,90	3,36	+1,9466
	1973	1 027	13,61	3,39	
Aggressie	1977	1 125	5,02	3,15	-1,2757
	1973	1 027	5,19	3,15	
Selfvertoon	1977	1 125	6,39	3,94	-0,1328
	1973	1 027	6,41	3,84	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.2

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK PRESTASIE

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	-0,19	4,61	+0,0829
		Nie-TV-verspreiding	-0,20	4,83	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,43	4,87	+0,5418
		Nie-TV-verspreiding	-0,67	4,94	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	+0,23	4,45	-0,4001
		Nie-TV-verspreiding	+0,57	4,62	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	+0,11	4,26	+0,8113
		Nie-TV-verspreiding	-0,17	4,69	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	-0,95	5,22	-2,1598*
		Nie-TV-verspreiding	+0,21	5,22	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	-1,54	5,13	-0,9183
		Nie-TV-verspreiding	-0,77	5,33	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	+0,13	4,73	+0,4574
		Nie-TV-verspreiding	-0,23	5,02	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,14	4,94	+0,6613
		Nie-TV-verspreiding	-0,59	4,64	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	+0,48	3,99	+0,4816
		Nie-TV-verspreiding	+0,12	4,68	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	-0,23	4,47	-0,0905
		Nie-TV-verspreiding	-0,16	5,02	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	-0,26	4,95	-0,4770
		Nie-TV-verspreiding	+0,02	4,44	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	+0,02	4,51	+0,4083
		Nie-TV-verspreiding	-0,18	4,85	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	-0,13	4,11	-0,2764
		Nie-TV-verspreiding	+0,04	5,08	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.3

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SPEL

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	0,19	4,26	+1,5295
		Nie-TV-verspreiding	-0,11	4,32	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	+0,08	4,55	+0,4219
		Nie-TV-verspreiding	-0,08	4,94	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	+1,29	4,52	+0,3733
		Nie-TV-verspreiding	+0,94	4,28	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	-0,05	3,91	+1,6588
		Nie-TV-verspreiding	-0,48	3,92	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	+0,63	4,55	+0,3053
		Nie-TV-verspreiding	+0,45	4,17	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	-0,69	4,77	-0,2051
		Nie-TV-verspreiding	-0,54	5,08	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	+1,05	4,82	+1,0946
		Nie-TV-verspreiding	+0,30	4,59	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	+1,08	4,53	-0,0922
		Nie-TV-verspreiding	+1,14	4,57	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-0,39	3,80	+0,4452
		Nie-TV-verspreiding	-0,73	5,01	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	+0,23	4,40	+0,6219
		Nie-TV-verspreiding	-0,18	4,44	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	+0,71	4,08	+1,0679
		Nie-TV-verspreiding	+0,21	3,96	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-0,44	4,13	+0,0260
		Nie-TV-verspreiding	-0,45	3,69	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	+0,24	3,62	+1,8714
		Nie-TV-verspreiding	-0,60	4,16	

*p < 0,05

gv = (n-1)

TABEL 3.4

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK BEGRIP

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	-0,34	4,15	-1,6079
		Nie-TV-verspreiding	-0,01	4,23	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	+0,62	4,34	+0,6753
		Nie-TV-verspreiding	+0,38	4,24	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	-1,23	4,26	-0,7642
		Nie-TV-verspreiding	-0,46	5,54	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	-0,57	3,82	-1,7984
		Nie-TV-verspreiding	-0,09	3,98	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	-1,09	4,46	-1,3226
		Nie-TV-verspreiding	-0,34	4,19	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,18	4,48	-0,5524
		Nie-TV-verspreiding	+0,62	4,73	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	-0,53	4,44	-0,0304
		Nie-TV-verspreiding	-0,50	4,83	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	+0,08	4,73	+0,3625
		Nie-TV-verspreiding	-0,12	4,55	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	+1,36	3,52	+0,5005
		Nie-TV-verspreiding	+1,03	3,96	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	-0,68	3,63	-1,2391
		Nie-TV-verspreiding	-0,05	3,98	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	+0,34	3,84	+0,3242
		Nie-TV-verspreiding	+0,18	3,90	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-1,38	3,85	-1,8611
		Nie-TV-verspreiding	-0,62	4,20	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	-0,65	4,41	-1,6023
		Nie-TV-verspreiding	+0,24	3,90	

*$p < 0,05$
gv = (n-1)

TABEL 3.5

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK OUTONOMIE

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	-0,01	3,75	-1,3023
		Nie-TV-verspreiding	+0,24	3,68	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	+0,72	3,81	+0,9959
		Nie-TV-verspreiding	+0,39	3,40	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	-0,11	4,50	+0,1527
		Nie-TV-verspreiding	-0,23	3,93	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	-0,19	3,32	-1,0701
		Nie-TV-verspreiding	+0,09	3,67	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	-0,95	4,30	-2,9488*
		Nie-TV-verspreiding	+0,73	4,19	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,85	4,43	+2,1429*
		Nie-TV-verspreiding	-0,41	3,70	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	+0,63	3,75	-0,6469
		Nie-TV-verspreiding	+1,05	3,55	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,08	4,03	+0,6598
		Nie-TV-verspreiding	-0,45	3,51	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	+1,00	3,63	-0,1868
		Nie-TV-verspreiding	+1,12	3,00	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	+0,93	4,00	-1,3406
		Nie-TV-verspreiding	+1,84	4,30	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	-0,58	3,45	-1,3420
		Nie-TV-verspreiding	+0,02	4,15	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-0,66	3,54	-1,6202
		Nie-TV-verspreiding	0,00	3,62	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	-0,60	3,22	-0,3974
		Nie-TV-verspreiding	-0,42	2,86	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.[illegible]

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK VERANDERING

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	-0,36	4,18	-0,7158
		Nie-TV-verspreiding	-0,22	4,14	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,28	4,55	-0,4397
		Nie-TV-verspreiding	-0,13	4,56	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	-1,17	4,11	-1,5336
		Nie-TV-verspreiding	0,00	4,52	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	-0,48	3,72	+0,1951
		Nie-TV-verspreiding	-0,54	3,77	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	+0,38	4,80	-0,3100
		Nie-TV-verspreiding	+0,57	4,15	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,10	4,66	+0,6018
		Nie-TV-verspreiding	-0,26	4,28	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	-1,08	3,83	-2,7856*
		Nie-TV-verspreiding	+0,73	4,42	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,08	4,39	+0,2466
		Nie-TV-verspreiding	-0,22	4,66	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-1,00	5,07	-0,4048
		Nie-TV-verspreiding	-0,73	4,83	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	-1,20	3,90	-0,1783
		Nie-TV-verspreiding	-1,09	3,80	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	-0,42	3,87	-1,0885
		Nie-TV-verspreiding	+0,18	3,92	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-0,16	4,06	+0,1556
		Nie-TV-verspreiding	-0,22	3,84	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	+0,35	4,04	+1,1325
		Nie-TV-verspreiding	-0,31	3,96	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.7

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK KOGNITIEWE STRUKTUUR

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	+0,02	4,39	+0,5746
		Nie-TV-verspreiding	-0,11	4,19	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,64	4,52	-0,9537
		Nie-TV-verspreiding	-0,25	4,02	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	+0,80	4,94	+2,4399*
		Nie-TV-verspreiding	-1,29	5,47	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	+0,36	4,25	+0,3017
		Nie-TV-verspreiding	+0,27	3,78	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	-0,20	4,11	+0,3520
		Nie-TV-verspreiding	-0,41	4,94	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	-0,31	4,98	-0,4279
		Nie-TV-verspreiding	0,00	4,08	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	-0,40	4,35	+0,8250
		Nie-TV-verspreiding	-1,03	3,77	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,27	4,86	+1,0641
		Nie-TV-verspreiding	-1,00	4,55	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-0,36	4,39	-0,8487
		Nie-TV-verspreiding	+0,42	5,08	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	+0,70	4,46	-0,5743
		Nie-TV-verspreiding	+1,09	4,87	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	+0,21	4,29	+1,9156
		Nie-TV-verspreiding	-0,94	4,32	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	+0,28	4,24	+0,1921
		Nie-TV-verspreiding	+0,19	3,92	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	-0,18	3,95	-1,2429
		Nie-TV-verspreiding	+0,40	3,02	

*$p < 0{,}05$
gv = (n-1)

TABEL 3.8

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AFFILIASIE

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	+0,31	4,43	+0,5910
		Nie-TV-verspreiding	+0,18	4,55	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,02	4,39	+0,1376
		Nie-TV-verspreiding	-0,07	4,55	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	+2,09	4,94	-0,6970
		Nie-TV-verspreiding	+2,71	5,78	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	+0,27	4,22	+0,9002
		Nie-TV-verspreiding	-0,01	4,24	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	+0,07	4,77	+0,4235
		Nie-TV-verspreiding	-0,18	4,36	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,49	3,70	+1,2279
		Nie-TV-verspreiding	-0,26	4,55	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	+0,63	4,42	+0,2554
		Nie-TV-verspreiding	+0,45	5,13	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	+0,59	5,27	-0,4480
		Nie-TV-verspreiding	+0,94	5,25	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-0,06	4,78	-1,1982
		Nie-TV-verspreiding	+0,97	4,89	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	-0,27	4,34	-0,7490
		Nie-TV-verspreiding	+0,23	4,02	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	+0,44	4,25	+2,1909*
		Nie-TV-verspreiding	-0,74	4,76	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	+0,32	4,33	+0,8283
		Nie-TV-verspreiding	-0,04	4,44	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	+0,22	4,56	-0,4949
		Nie-TV-verspreiding	+0,51	3,46	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.9

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK AGGRESSIE

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	+0,01	3,89	+2,3266*
		Nie-TV-verspreiding	-0,46	4,00	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,09	4,27	+1,7860
		Nie-TV-verspreiding	-0,74	3,93	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	-0,34	4,61	+1,5175
		Nie-TV-verspreiding	-1,60	4,53	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	+0,02	3,61	+1,0505
		Nie-TV-verspreiding	-0,28	3,81	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	+0,45	3,56	+0,3443
		Nie-TV-verspreiding	+0,25	4,35	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,92	3,71	+2,3514*
		Nie-TV-verspreiding	-0,54	3,95	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	-0,75	5,12	-0,5625
		Nie-TV-verspreiding	-0,33	4,88	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,49	4,31	+1,8957
		Nie-TV-verspreiding	-1,67	4,19	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-0,15	3,95	+1,3169
		Nie-TV-verspreiding	-1,00	2,75	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	+0,80	4,01	-0,1414
		Nie-TV-verspreiding	+0,89	4,29	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	-0,08	3,60	+0,7630
		Nie-TV-verspreiding	-0,53	4,76	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-0,14	3,50	+0,4212
		Nie-TV-verspreiding	-0,31	3,71	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	+0,22	3,42	+1,2906
		Nie-TV-verspreiding	-0,33	2,78	

*$p < 0,05$

gv = (n-1)

TABEL 3.10

VERGELYKING VAN DIE GEMIDDELDE VERSKILTELLINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PERSOONLIKHEIDSTREK SELFVERTOON

Afgepaarde groepe	n	Verspreiding van verskiltellings	$\bar{X}$	s.	t
Totale groep	416	TV-verspreiding	+0,13	4,79	+0,8189
		Nie-TV-verspreiding	-0,09	5,01	
Afrikaanssprekende mans	126	TV-verspreiding	-0,44	5,00	+0,2097
		Nie-TV-verspreiding	-0,55	4,94	
Engelssprekende mans	35	TV-verspreiding	+1,49	4,69	+0,7807
		Nie-TV-verspreiding	+0,66	5,94	
Afrikaanssprekende vroue	199	TV-verspreiding	+0,44	4,70	+0,5173
		Nie-TV-verspreiding	+0,25	4,84	
Engelssprekende vroue	56	TV-verspreiding	-0,54	4,48	+0,2557
		Nie-TV-verspreiding	-0,70	5,10	
Mans van 18 tot 24 jaar	39	TV-verspreiding	+0,44	4,94	+1,1154
		Nie-TV-verspreiding	-0,69	5,77	
Mans van 25 tot 34 jaar	40	TV-verspreiding	+0,20	5,11	-0,6282
		Nie-TV-verspreiding	+0,80	5,28	
Mans van 35 tot 54 jaar	49	TV-verspreiding	-0,33	4,82	+0,5120
		Nie-TV-verspreiding	-0,74	5,03	
Mans van 55 jaar en ouer	33	TV-verspreiding	-0,39	5,29	+0,0761
		Nie-TV-verspreiding	-0,45	4,52	
Vroue van 18 tot 24 jaar	44	TV-verspreiding	+1,55	4,86	-0,8361
		Nie-TV-verspreiding	+2,30	4,37	
Vroue van 25 tot 34 jaar	62	TV-verspreiding	+0,60	5,05	+1,5699
		Nie-TV-verspreiding	-0,53	5,20	
Vroue van 35 tot 54 jaar	94	TV-verspreiding	-0,36	4,44	+0,2516
		Nie-TV-verspreiding	-0,48	5,09	
Vroue van 55 jaar en ouer	55	TV-verspreiding	-0,25	4,30	-0,0296
		Nie-TV-verspreiding	-0,24	4,23	

*p < 0,05

gv = (n-1)

HOOFSTUK 4

SAMEVATTENDE BESPREKING

4.1 DOEL

Die doel met die navorsing waaroor daar hier gerapporteer is, was om by 'n groep Blankes van 18 jaar en ouer na te gaan of die toegang tot 'n televisiestel tuis enige korttermyninvloed gehad het op nege persoonlikheidstrekke soos gemeet deur die Personality Research Form (PRF) van Jackson (1967).

4.2 METODE

Die ondersoek is gebaseer op gegewens wat in 1973 en 1977 in Transvaal en Natal ingesamel is. Tèn einde agtergrondgegewens te verkry, is daar eerstens gelet op veranderings wat oor die tydperk 1973 tot 1977 ten opsigte van die nege persoonlikheidstrekke voorgekom het by steekproewe wat die breë volwasse bevolking in Transvaal en Natal verteenwoordig het. Hierna is die invloed van die toegang tot 'n televisiestel tuis op hierdie nege persoonlikheidstrekke ondersoek. Dit is gedoen deur middel van die afparing van drie groepe respondente, naamlik die Voor-televisiegroep, die Televisiegroep en die Nie-televisiegroep. Die drie afgepaarde groepe respondente is ter wille van meer gedifferensieerde vergelykings elk in 'n verdere 12 subgroepe verdeel volgens die veranderlikes geslag, huistaal en ouderdom.

Verskiltellings is in alle gevalle bereken tussen die tellings van die Voor-televisiegroep en die Televisiegroep asook tussen die Voor-televisiegroep en die Nie-televisiegroep. Hierna is die twee stelle gemiddelde verskiltellings deur middel van t-toetse vir afgepaarde groepe vergelyk ten einde die invloed van televisie op persoonlikheid te ondersoek.

4.3 VERNAAMSTE BEVINDINGS

Uit die resultate wat op die breë volwasse Blanke bevolking van Transvaal en Natal betrekking het, blyk dat die gemiddelde tellings op die nege persoonlikheidskale, met die uitsondering van kognitiewe struktuur, nie statisties betekenisvol oor die tydperk 1973 tot 1977 verander het nie. Hiervolgens wil dit voorkom of die persoonlikheidstrekke, soos met die PRF-skale gemeet, oor genoemde tydperk relatief stabiel gebly het.

Voorts is bevind dat die toegang tot 'n televisiestel tuis slegs by enkele afgepaarde groepe 'n invloed op sekere persoonlikheidstrekke gehad het. Die wyse waarop televisie die persoonlikheid van die respondente in die onderskeie afgepaarde groepe geraak het, is soos volg:

- *'n Afname in prestasiegeneigdheid by die Engelssprekende vroue*

  Televisie het by hierdie respondente dié uitwerking gehad dat die mate afgeneem het waarin hulle onder andere ambisieus, presterend, produktief, selfverbeterend, kompeterend of vindingryk was.

- *'n Toename in selfstandigheidstrewe (Outonomie) by die mans in die ouderdomsgroep 18 tot 24 jaar*

  Hierdie respondente het geneig om byvoorbeeld meer indiwidualisties, niekonformerend of selfvertrouend te wees as wat die geval sou gewees het indien televisie nie teenwoordig was nie.

- *'n Afname in selfstandigheidstrewe by Engelssprekende vroue*

  In hierdie geval was die uitwerking van televisie die teenoorgestelde as wat die geval was by die mans (18 tot 24 jaar) soos hierbo beskrywe.

- *'n Afname in geneigdheid tot verandering by die mans in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar*

  Die invloed van televisie kan in hierdie geval sô geïnterpreteer word dat hierdie groep mans onder andere meer konsekwent in hul optrede was, meer van roetine gehou het, en makliker by veranderinge in die omgewing aangepas het as wat die geval sou gewees het indien televisie nie teenwoordig was nie.

- *'n Toename in die kognitiewe strukturering by die Engelssprekende mans*

  Die toename in kognitiewe strukturering wat in hierdie geval voorgekom het, dui op 'n toename in die mate waarin die Engelssprekende mans geneig het om nougeset, akkuraat, ondubbelsinnig in hul optrede, of perfeksionisties te wees.

- *'n Toename in affiliasiestrewe by die vroue in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar*

  Die toegang tot 'n televisiestel tuis het by hierdie vroue 'n stimulerende uitwerking gehad op hul affiliasiestrewe (dit wil sê op eienskappe soos vriendelikheid, gasvryheid of lojaliteit).

- *'n Toename in aggressiwiteit by die totale afgepaarde groep asook by die mans in die ouderdomsgroep 18 tot 24 jaar*

  Aggressiwiteit dui hier onder andere op eienskappe soos skoorsoekerigheid,

geïrriteerdheid, opvlieëndheid of wraaksugtigheid.

Ten opsigte van die persoonlikheidstrekke Spel, Begrip en Selfvertoon, kon 'n invloed van televisie nie uitgewys word nie.

By die interpretasie van die resultate oor die invloed van televisie moet in gedagte gehou word dat daar met afgepaarde groepe gewerk is waarvan die samestelling nie noodwendig met die bevolking ooreenstem nie (kyk paragraaf 2.4.2). Die aantal respondente in sommige van die afgepaarde subgroepe is ook relatief klein en hierdie aspek plaas 'n verdere beperking op die veralgemeenbaarheid van die bevindings.

Alhoewel die bevindings dus nie tot die breë bevolking veralgemeen kan word nie, kan die afleiding nogtans gemaak word dat die toegang tot televisie moontlik die potensiaal het om persoonlikheidsverandering by volwassenes teweeg te bring.

4.4 MOONTLIKE VERKLARING VAN DIE RESULTATE

Volgens Sullivan (1953) kan 'n mens se persoonlikheid deur sy of haar reaksies op interpersoonlike verhoudings in die omgewing beïnvloed word. Die vraag kan nou ontstaan of die inhoud van televisieprogramme ook 'n invloed op die kyker se persoonlikheid kan hê. Noble (1975) is van mening dat "... television does help to define real life and provides models for social learning which will be enacted in future" (p. 216). Hiervolgens kan televisie, as bron van interpersoonlike verhoudingsmodelle, wel moontlik 'n uitwerking op die kyker se persoonlikheid hê.

Volgens Newman en Newman (1979) hou die persoonlikheid van volwassenes verband met onder andere die rolle wat hulle in die samelewing beklee. Televisie kan dus ook persoonlikheid raak deurdat die verhoudingsmodelle wat gebeeldsend word, die kykers se roldefiniëring beïnvloed. Televisieprogramme kan byvoorbeeld die optrede van mans teenoor vroue voortdurend op 'n bepaalde wyse uitbeeld, en hierdie uitbeelding kan moontlik deur die kykers gebruik word om hul eie rolhantering aan te pas.

Leemtes in rolervaring by die kykers kan ook deur televisie aangevul word: "... television provides very necessary social learning in industrial societies where not all the social roles to be occupied in the future are clearly visible in ... real-life ..." (Noble, 1975, p. 218).

Die wyse waarop interpersoonlike verhoudingsmodelle in televisieprogramme persoonlikheid kan raak deur die kykers se roldefiniëring te beïnvloed, word soos volg deur Noble (1975) opgesom:

"... the viewers could establish identity via the reflected images of self as seen in the interactions of a stable group of significant other people" (p. 205).

By die huidige studie het die meeste veranderinge in persoonlikheid wat moontlik aan televisie toegeskryf kan word, voorgekom by die afgepaarde Engelssprekende vroue (afname in selfstandigheidstrewe en prestasiegeneigdheid), die afgepaarde vroue in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar (toename in affiliasie), die afgepaarde mans in die ouderdomsgroep 18 tot 24 jaar (toename in aggressiwiteit en selfstandigheid), asook die afgepaarde mans in die ouderdomsgroep 25 tot 34 jaar (afname in geneigdheid tot verandering).

Hierdie veranderinge in persoonlikheid is sodanig dat dit oor die algemeen 'n versterking is van dit wat tradisioneel aan die manlike en vroulike geslagsrolle gekoppel word (Kretch, Crutchfield en Ballachey, 1962) - veral indien Erikson se persoonlikheidsteorie ten opsigte van die vroeë en middel volwassefase (Newman en Newman, 1979) in ag geneem word. Hiervolgens word dit van mans verwag om in die algemeen onafhanklik en selfgeldend te wees en om in die middelvolwassefase meer konformerend te word. Van vroue word in die algemeen verwag om afhanklik, onderdanig en sosiaal te wees.

Die bevindings van hierdie ondersoek dui oor die algemeen daarop dat televisie persoonlikheid sodanig beïnvloed het dat bogenoemde tradisionele geslagsroldifferensiasie versterk is by dié respondente wat tuis toegang tot televisie gehad het.

4.5 SLOT

Volgens die resultate van hierdie ondersoek wil dit voorkom of televisie by sommige groepe respondente 'n invloed op persoonlikheid gehad het. Hierdie invloed kan moontlik in verband gebring word met die differensiasie van die verskillende rolle wat deur die kykers in die samelewing beklee word.

Die afleidings oor die invloed van televisie op persoonlikheid wat uit hierdie ondersoek gemaak word, het direkte implikasies ten opsigte van die beheer en vervaardiging van televisieprogramme, in dié sin dat groot verantwoordelikheid aan die dag gelê behoort te word in die daarstelling van programinhoud waarin gesonde interpersoonlike verhoudingsmodelle uitgebeeld kan word.

LITERATUURLYS

1. BARR, A.J., GOODNIGHT, J.H., SALL, J.P. *and* HELWIG, J.T. *A user's guide to SAS. 76.* Raleigh, SAS Institute, 1976.
2. DU TOIT, J.M. *Statistiese metodes.* Stellenbosch, Kosmo-uitgewery, 1966.
3. JACKSON, D.N. *Personality Research Form manual.* New York, Research Psychologist Press, 1967.
4. KRETCH, D., CRUTCHFIELD, R.S. *and* BALLACHEY, E.L. *Individual in society.* New York, McGraw-Hill, 1962.
5. MURRAY, H.A. *Explorations in personality.* Cambridge, Harvard University Press, 1938.
6. NEWMAN, B.M. *and* NEWMAN, P.R. *Development through life: a psychosocial approach.* Homewood, Dorsey, 1979.
7. NOBLE, G. *Children in front of the small screen.* London, Constable, 1975.
8. SNYMAN, N. *Die verband tussen persoonlikheidsbehoeftes en die voorkeur vir onderwerpe uit die massamedia.* Pretoria, RGN, 1976.
9. SUID-AFRIKA (REPUBLIEK). *Departement van statistiek: Suid-Afrikaanse statistieke - 1972.* Pretoria, Staatsdrukker, 1972.
10. SUID-AFRIKA (REPUBLIEK). *Verslag van die Kommissie van Ondersoek insake Aangeleenthede betreffende Televisie.* Pretoria, Staatsdrukker, 1971.
11. SULLIVAN, H.S. *The interpersonal theory of psychiatry.* New York, Norton, 1953.

Master no. 2626
Dobis no. 2628

RGN BIBLIOTEEK | HSRC LIBRARY